

OSLAVY 100. VÝROČÍ NAROZENÍ LEA EITINGERA

Okrašlovací spolek pro Lomnici a okolí za finančního příspěví Ministerstva zahraničních věcí Norského království a Velvyslanectví Norského království v Praze pořádá Oslavy 100. výročí narození Lea Eitingera.

Záštitu nad oslavami 100. výročí narození Lea Eitingera převzali hejtmán Jihomoravského kraje Michal Hašek, primátor statutárního města Brna Roman Onderka, norský velvyslanec v ČR Jens Eikaas, český velvyslanec v Norsku Luboš Nový a rektor Masarykovy univerzity Mikuláš Bek.

SPOLUPRÁCE A PODPORA:

Městys Lomnice, Masarykova univerzita, University of Oslo, Det Jødiske Museum Trondheim, Holocaustsenteret Oslo, Židovská obec v Brně, Česká psychiatrická společnost, Odbor zahraničních vztahů Magistrátu statutárního města Brna, Skandinávský dům, Jihomoravský kraj, Nadační fond obětem holocaustu, poslankyně Evropského parlamentu Zuzana Brzobohatá, Dům umění města Brna, nakladatelství Doplněk, Ústav české literatury a knihovnictví a Centrum literárních a interkulturních studií FF MU, literární revue Weles, TIC – kino Art, REISTAV CZ, Volksbank, Ing. Milan Vojta

www.oslomnice.cz, www.eitinger.cz

historické pohledy

LEO EITINGER – SVĚDEK TRÝZNIVÉHO STOLETÍ

(12. 12. 1912 Lomnice – 15. 10. 1996 Oslo)

Leo Eitinger. Foto archiv Holocaustsenteret Oslo

Leo Eitinger se narodil roku 1912 v Lomnici u Tišnova jako nejmladší ze šesti dětí. Po skončení první světové války se rodina přestěhovala do Pohořelic, kde Leův otec Solomon působil jako úředník pro náboženské záležitosti. Ve dvanácti letech Leo nastoupil na Spolkové židovské reformní reálné gymnázium, jež v Brně působil v letech 1920 až 1941. Na Lea Eitingera zde nejvíce zapůsobil významný brněnský židovský intelektuál, spisovatel a pedagog Oskar Epstein; pod jeho vlivem začal Leo v roce 1931 studovat český a německý jazyk na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Po dvou semestrech však přešel na fakultu lékařskou – svůj odborný život od té doby spojil s psychiatrií. Studia ukončil roku 1937.

Jako plukovní lékař vstoupil do armády, z níž byl propuštěn až na konci března 1939.

Jednu z mála možností, jak mohli Židé vycestovat z protektorátu v prvních měsících po okupaci, poskytla iniciativa norského architekta a humanisty Odda Nansena; díky takzvané „pražské kampani“ uprchlo v roce 1939 do Norska značné množství Židů. Do kampaně Nansenhjelpen se zapojil i Leo Eitinger, jehož zásluhou bylo z Českosloven-

ška do Norska odvezeno několik desítek židovských dětí. V roce 1940 Eitingerovi norská vláda umožnila vykonávat lékařskou praxi. Několik týdnů nato však bylo Norsko obsazeno nacisty. Leo Eitinger byl přidělen k práci na pile, nicméně i tady vykonával tajně lékařské povolání. V roce 1942 byl zatčen a několik měsíců vězněn v německých okupačních věznicích v Trondheimu a Oslu. V únoru 1943 byl spolu s dalšími 775 norskými Židy deportován do pobočného koncentračního tábora Buna-Monowitz v polské Osvětimi.

Díky svému lékařskému vzdělání byl Eitinger umístěn na práci v táborovém špitálu. Kruté zacházení s vězni, nelidské pokusy táborových lékařů i stovky zpráv o úmrtích, na jejichž soupisu se musel Leo Eitinger podílet, čím dál více podřývaly jeho touhu přežít. Přesto se však dál obětavě staral o své pacienty; jedním z nich byl i budoucí nositel Nobelovy ceny míru, spisovatel a humanista Elie Wiesel, který na Eitingera s vděčností vzpomíná dodnes. Po osvobození Eitinger odjel zpět do Norska, které se mu stalo novou vlastí.

Leo Eitinger a Julius Paltiel. Foto archiv Det Jødiske Museum Trondheim

Pod vlivem svých zážitků z koncentračních táborů se začal zabývat psychikou válečných obětí, svými výzkumy položil základ viktimologii. Definice posttraumatické stresové poruchy, na níž se společně se svými spolupracovníky podílel, významně přispěla k tomu, že byly odškodněny i ty válečné oběti a veteráni, u nichž se následně rozvinuly vážné psychické problémy. Roku 1995 Leo Eitinger získal Cenu Světové federace veteránů.

Eitinger spojil svůj vědecký život s univerzitou v Oslu; kromě odborné psychiatrické praxe se věnoval i pedagogické dráze a vychoval nové generace respektovaných lékařů.

Bysta Lea Eitingera, autor Nikos Armutidis. Foto Irena Armutidisová

Povolání lékaře neopustil ani po odchodu do důchodu, jako emeritní profesor nadále bádala a publikoval, v posledních letech byl stále více zaujat studiem zvládání stresu (coping processes). Roku 1996 uvedla Mezinárodní společnost pro studium traumatického stresu Eitingerovu práci *Přeživší z koncentračních táborů* mezi nejvýznamnějšími díly o traumatu.

Jako významná osobnost norského vědeckého života se účastnil mnoha mezinárodních konferencí a projektů, v nichž se lékařská témata prolínala s otázkami lidských práv. Se svou ženou Lisl založil dodnes fungující nadaci, univerzita v Oslu každoročně uděluje Cenu Lisl a Lea Eitingerových za mimořádný přínos v oblasti lidských práv.

Za mimořádný přínos v oblasti medicíny ho norský král jmenoval komturem Norského královského řádu sv. Olava.

Vědecký i lidský osud Lea Eitingera se uzavřel 15. 10. 1996 v Oslu. V Norsku je dodnes považován za jednu z nejvýznamnějších osobností moderních dějin.

Michal Konečný a Barbora Antonová

internetové stránky časopisu

www.cspsychiatr.cz

pokyny pro autory